

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η προσφορά της στη σκιά των τιτάνων

Με αφορμή την πρόσφατη επέκταση του Μουσείου Κανελλοπούλου – που είχε δημιουργήσει μαζί με τον σύζυγο της Παύλο, της τοιμεντοβιομηχανίας TITAN – η οικοδέσποινά του μας ανοίγει το σπίτι της, μας ξεναγεί στην πλούσια, γεμάτη τέχνη ζωή της και μας μιλάει για τις εκλεκτές γνωριμίες της

ΤΟΥ ΤΑΚΗ ΜΑΥΡΩΤΑ. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΡΔΑΚΗΣ

Στις ημέρες μας είναι λιγостоί πλέον οι άνθρωποι που ενδιαφέρονται να προσφέρουν πραγματικά στο έθνος τους. Και είναι ξεχωριστοί. Η κυρία Αλεξάνδρα Κανελλοπούλου διακρίνεται για τη μεγάλη προσφορά της: αυτή και ο αείμνηστος σύζυγός της Παύλος δώρισαν το 1976 στο ελληνικό Δημόσιο το περίφημο ομώνυμο Μουσείο στην Πλάκα, με 6.500 μνημεία αρχαίας τέχνης, τα οποία χρονολογούνται από τους προϊστορικούς ως τους νεότερους χρόνους (18ος-19ος αιώνας), με στόχο την ανάδειξη της διαχρονικότητας της αξεπέραστης σε όλον τον κόσμο ελληνικής τέχνης. Σήμερα ένα ακόμη κτίριο έρχεται να «συνοδεύσει» το νεοκλασικό αρχοντικό του 19ου αιώνα. Και έτσι οι εκθεσιακοί χώροι γίνονται δύο. Το μεγάλο έργο της ριζικής ανανέωσης του μουσείου έγινε με την πρωτοβουλία και την οικονομική στήριξη της κ. Κανελλοπούλου. Με αυτή την αφορμή τη συναντήσαμε στο σπίτι της, στο κέντρο της Αθήνας. Και απολαύσαμε την εξομολογητική της διάθεση πίνοντας τσάι... *«Αμέσως μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες ξεκίνησε η επέκταση του μουσείου μας. Με χίλια βάσανα απέκτησα το διπλανό οικοπέδο. Και αμέσως αρχίσαμε το χτίσιμο. Το νέο κτίριο απαρτίζεται από τρεις ορόφους, εμβαδού περίπου 400 τ.μ., οι οποίοι και ενώνονται με το παλιό αρχοντικό του μουσείου. Έτσι τώρα θα παρουσιάζονται ξεχωριστά τα βυζαντινά, δηλαδή το βαρύ πυροβολικό της συλλογής του ανδρός μου, που είναι οι βυζαντινές εικόνες».*

Στην επιβλητική τραπεζαρία της οικίας Κανελλοπούλου έχουν πραγματοποιηθεί δεκάδες δείπνα με προσωπικότητες από την Ελλάδα και το εξωτερικό

Ο Παύλος Κανελλόπουλος υπήρξε φωτισμένος επισημόνασ, επιχειρηματίας και φιλότεχνος. Διετέλεσε διευθυντής και πρόεδρος του ΔΣ της ΑΕ Τοιμέντων ΤΙΤΑΝ και αντιπρόεδρος της Βυζαντινής Αρχαιολογικής Εταιρείας – μεταξύ πολλών άλλων δραστηριοτήτων του. «Πενήντα χρόνια περίπου απαιτήθηκαν για τη συγκέντρωση της μοναδικής αυτής συλλογής» δηλώνει η κ. Κανελλοπούλου. «Όλα τα εκθέματα αγοράστηκαν από τον άνδρα μου. Να φανταστείτε ότι πουλήθηκε το μερίδιό του από τρία εργοστάσια. Ο Νικόλαος και ο Αγγελος Κανελλόπουλος ήταν οι «πατέρες» της ελληνικής βιομηχανίας, με το μεγαλύτερο τότε εργοστάσιο λιπασμάτων. Αργότερα αποκτήσαμε την τιμεινοβιομηχανία ΤΙΤΑΝ. Η συλλογή του ανδρός μου είναι ανυπολόγιστης αξίας: 6.500 αρχαιότητες. Ήταν γεννημένος συλλέκτης και ό,τι αγαπούσε το αγόραζε... Ο πατέρας τον τον υποχρέωσε να σπουδάσει χημικός, ενώ εκείνος αγαπούσε την Αρχαιολογία και την Ιστορία. Είχε τεράστιες γνώσεις και με ευκολία μπορούσε να καταλάβει αν ένα νόμισμα ήταν αληθι-

νό ή ψεύτικο. Η συλλογή του ήταν ο έρωσ της ζωής του... Θέλω να σας θυμίσω ότι πριν από πολλά χρόνια, όταν δωρίσαμε τη συλλογή μας στο κράτος, είχαμε φορολογική απαλλαγή ύψους 25 εκατ. δραχμών. Ο άνδρας μου όχι μόνο δεν δέχτηκε τη φοροαπαλλαγή, αλλά ζήτησε αυτή του η απόφαση να καταγραφεί και στην πράξη της δωρεάς. Δεν ήθελε ποτέ κάποιος να πει ότι η δωρεά του είχε ως κίνητρο την αυτοπροβολή. Εκείνο που μας ενδιέφερε ήταν να μείνουν οι αρχαιότητες στον τόπο μας και οι ξένοι να έρχονται να τις θαυμάζουν. Το έργο του για το μουσείο μας το βράβευσε πρόσφατα η Ακαδημία Αθηνών με το Αργυρούν Μετάλλιο».

Με ιδιαίτερη προσοχή και περιουσία ευγένεια η κ. Κανελλοπούλου μάς ξεναγεί στο γραφείο του συζύγου της, με τα σπάνια βιβλία και τους πολύτιμους πίνακες, για να περάσουμε αμέσως μετά στο σαλόνι. Μπροστά στο υπέροχο πορτρέτο της, φιλοτεχνημένο από τον Γιάννη Μόραλη, μας λέει χωρίς περιστροφές: «Μου αρέσει πολύ η κλασική ζωγραφική. Δεν μου αρέσει καθόλου η μοντέρνα τέχνη.

«Δωρίζοντας τη συλλογή μας στο κράτος είχαμε φορολογική απαλλαγή 25 εκατ. δραχμές. Ο άνδρας μου δεν το δέχτηκε»

Η Αλεξάνδρα Κανελλοπούλου ποζάρει μπροστά στο πορτρέτο της, φιλοτεκνημένο από τον Γιάννη Μόραλη

Η αρχοντική ατμόσφαιρα χαρακτηρίζει το διαμέρισμα με την υπέροχη, κλασικά αισθητική Δεξιά: Ένα από τα σαλόνια της οικίας Κανελλοπούλου

Το γούστο δεν αλλάζει στον άνθρωπο. Μόνο καλλιεργείται. Από τότε που παντρεύτηκα μόνο με την Αρχαιολογία ασχολούμαι. Έχω ενθουσιαστεί με την αρχαία ελληνική τέχνη, την οποία έχω διδαχτεί από τον άνδρα μου. Προηγουμένως δεν είχα ιδέα – ίσως επειδή ήμουν πάρα πολύ νέα. Ζώντας τόσο χρόνια μαζί με τις αρχαιότητες, τις νιώθω περισσότερο, μου προκαλούν βαθιά συναισθήματα».

Καθώς καθόμαστε στο σαλόνι και έχοντας μπροστά μας την εκπληκτική θέα της Ακρόπολης, αναπολεί με συγκίνηση τις προσωπικότητες που γνώρισε πίσω στον χρόνο. «Ο Ντε Γκωλ ήταν μια τεράστια προσωπικότητα, που κατάφερε αμέσως να σου επιβληθεί. Γνώρισα πολύ κόσμο στη ζωή μου, όπως την κ. Ντ' Εστέν – αν και δεν είχαμε μεγάλη φιλία –, την Ελίζαμπεθ Τέιλορ και τη Μαρία Κάλλας, που ήταν μοναδική. Ήταν μια βασανισμένη γυναίκα. Πέρασε μια σκληρή ζωή. Βέβαια, γνώρισα και τον Αριστοτέλη Ωνάση. Εκείνο που με είχε συγκινήσει ήταν ότι αισθανόταν βαθιά “Ρωμιός”. Επίσης πολλούς πολιτι-

κούς: τον πρωθυπουργό Παναγιώτη Κανελλόπουλο, που ήταν δεύτερος ξάδελφος του ανδρός μου...». Και η ίδια όμως κατάγεται από πολιτική γενιά. «Ο πατέρας μου ήταν ο Δημήτριος Λόντος, βουλευτής και υπουργός. Μόλις όμως παντρεύτηκα η οικογένεια Κανελλοπούλου μού είπε: “Η πολιτική stop! Εμείς είμαστε επιχειρηματίες”. Εγώ έχω τις δικές μου αρχές και προσεύχομαι να κυβερνά την Ελλάδα πάντα ο καλύτερος. Ο πατέρας μου ήταν Πατρινός και πάρα πολύ καλός φίλος με τον Γεώργιο Παπανδρέου, σαν αδέρφια. Ξεκίνησαν μαζί, στο δημοτικό και στο γυμνάσιο στην Πάτρα, και μετά ήρθαν στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Είχαν νοικιάσει ένα σπίτι στην οδό Ασκληπείου και έμεναν μαζί. Εκεί ο Γεώργιος Παπανδρέου ερωτεύτηκε τη Σοφία. Όταν κόρισαν και παντρεύτηκε την Κυβέλη, η οποία ήταν μια εξαιρετική γυναίκα, πάψαμε να βλέπουμε τη Σοφία. Οι γονείς μου αγαπούσαν τον Ανδρέα. Μετά το Κολέγιο, με την τσάντα του στο χέρι, ερχόταν στο δικό μας σπίτι και τρώγαμε. Η Κυβέλη θυμάμαι ότι

«Ο πατέρας μου ήταν Πατρινός και πάρα πολύ καλός φίλος με τον Γεώργιο Παπανδρέου, σαν αδέρφια»

Αρχαιότερες και άλλα έργα τέχνης συνοδεύουν την καθημερινή ζωή των ενοίκων της οικίας, σε κάθε τους βήμα Δεξιά: Η προσωπική αισθητική της Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου σφραγίζει κάθε γωνιά του φιλόξενου διαμερίσματος.

«Το ανακαινισμένο μουσείο θέλω να διοικηθεί σωστά, όπως το Μουσείο Μπενάκη. Για το καλό του κόσμου»

έλεγε: «ο Ανδρέας θα γίνει σοφός, διότι μόλις έρχεται στο Καστρί ανεβαίνει στο δωμάτιό του και διαβάζει». Ενώ ο ίδιος ίσως ήθελε να αποφύγει άλλες καταστάσεις...».

Η φιλανθρωπική προσφορά της κ. Κανελλοπούλου είναι ευρέως γνωστή, σε πολλούς και διαφορετικούς τομείς. «Η μητέρα μου, που ήταν και στον Ερνθρό Σταυρό, ήταν ο άνθρωπος που μου εμφύσησε αυτές τις αρχές. Δυστυχώς την έχασα νέα – πνήγηκε στον Σπερχειό. Εκείνη με ώθησε να γίνω αδελφή του Ερνθρού Σταυρού, για να προσφέρω στον συνάνθρωπο. Εργάστηκα εθελοντικά για αρκετά χρόνια. Εκείνη την εποχή εργάστηκαν υποδειγματικά πολλές κυρίες, όπως η Αλεξάνδρα Μελά, το γένος Πεσμαζόγλου, οι κυρίες Γεωργιάδη, Ζαλοκώστα, Τσαλδάρη του Κωνσταντίνου, Λίνα Τσαλδάρη, Βενιζέλου του Σοφοκλή, Ζαΐμη... Ήταν πάρα πολλές κυρίες. Όλες εργάζονταν. Δεν έκαναν ρεκλάμα, ούτε οι πιο παλιές ούτε η δική μου γενιά».

Η ώρα στο σπίτι της κυρίας Κανελλοπούλου κυλάει γρήγορα. Εχει πάει ήδη μεσημέρι. Και επιστρέφουμε στο νέο απόκτημα του Ιδρύματος Κανελλοπούλου. «Στο νέο

κτίριο θα εκτίθενται αρχαιότητες από τα προϊστορικά ως τα ύστερα ρωμαϊκά χρόνια, ενώ στο παλαιό, αντικείμενα και εικόνες από την παλαιοχριστιανική ως τη μεταβυζαντινή εποχή. Το κτίριο έχει σχεδιαστεί από τον αρχιτέκτονα Παύλο Καλλιγά. Ανάμεσα στα δύο κτίρια προβάλλονται τα λείψανα μεσαιωνικής οικίας, σε άμεση επαφή με τμήμα του Ριζοκάστρου, του οκρωματικού περιβάλλον που προστάτευε την Ακρόπολη κατά τον 13ο αιώνα μ.Χ. Εχουμε επίσης φτιάξει στο δώμα ένα κυκλικό, που η βεράντα του έχει μοναδική πανοραμική θέα της Αθήνας μας, προς την Ακρόπολη, την Αρχαία Αγορά και την Πλάκα». Ακούγοντάς την μου έρχονται στον νου τα λόγια του Διονυσίου Σολωμού. Της τα θυμίζω: «Κλείσε στην ψυχή σου την Ελλάδα και θα αισθανθείς μέσα σου να λαχταρίζει κάθε είδους μεγαλείο». Χαμογελάει καταφατικά και συμπληρώνει: «Το ανακαινισμένο μουσείο θέλω να διοικηθεί σωστά, όπως το Μουσείο Μπενάκη. Θέλω να λειτουργεί δυναμικά, με εκθέσεις αρχαιολογικού περιεχομένου, διαλέξεις και εκπαιδευτικά προγράμματα. Για το καλό του κόσμου». ●

→ Η νέα πτέρυγα του μουσείου Κανελλοπούλου θα εγκαινιαστεί στα τέλη Δεκεμβρίου (το μουσείο βρίσκεται στην Θεωρίας 12 και Πανός στην Πλάκα, τηλ: 210 3212.313).